

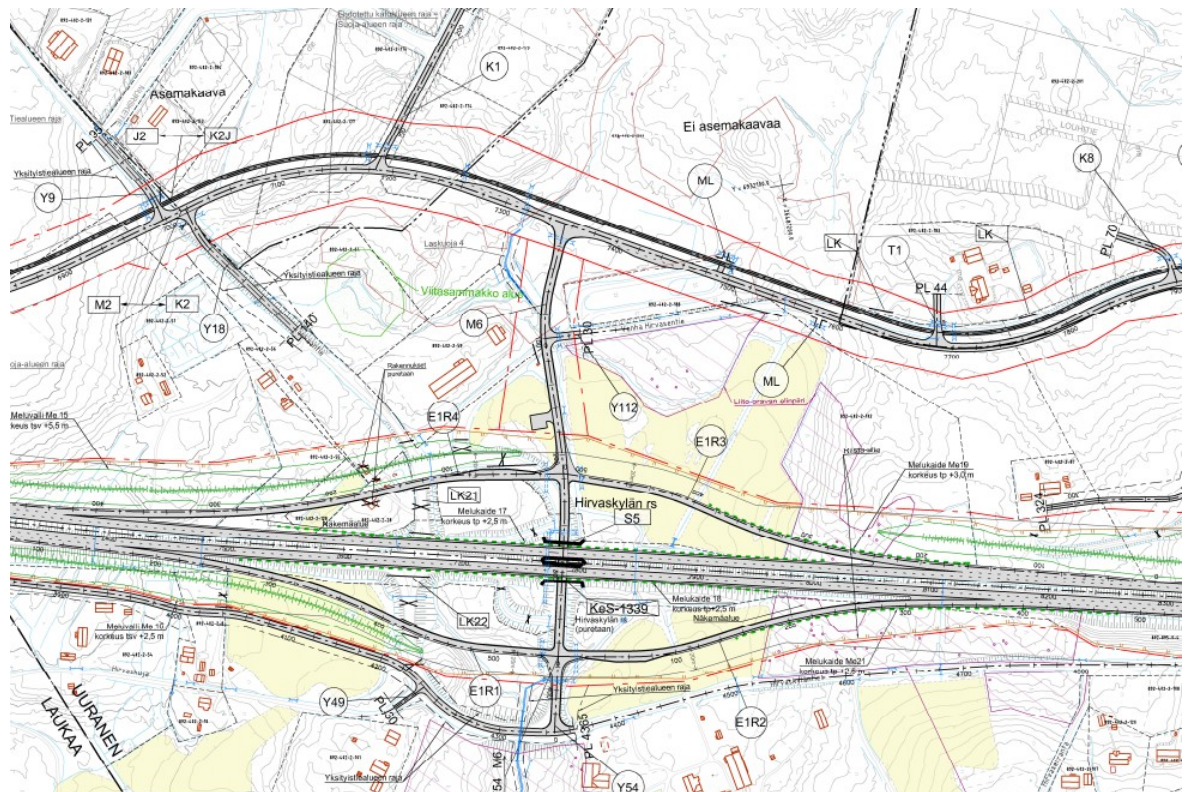
D/142/10.03.01.01/2026

Kunnanhallitus 15.5.2026 § 123

Vastaesitys moottoritieramppien rakentamisen kustannusjaosta VT 4 parantamishankkeessa (Vehniä-Äänekoski)

Tausta

Keski-Suomen Elinvoimakeskus on laatimassa *Vt4 parantaminen välillä Vehniä - Äänekoski (Vt13 Huutomäki), Laukaa, Uurainen ja Äänekoski* tiesuunnitelmaa [Valtatien 4 rakentaminen moottoritieksi välillä Vehniä-Äänekoski | AFRY](#). Tiesuunnitelmassa on yhtenä kohteena Uuraisten kunnan alueella sijaitseva E1 Hirvaskylän eritasoliittymä, ja sen rahoittaminen sitten kun moottoritien toteuttaminen toivon mukaan alkaa lähitulevaisuudessa.

Elinvoimakeskuksen kustannusjakoehdotus E1 Hirvaskylän eritasoliittymä (18.12.2025):

Elinvoimakeskus esittää, että Uuraisten kunta vastaa ramppien sekä niiden valaistuksen, liikenteenohjauksen ja pohjanvahvistuksen toteuttamiskustannuksista, koska liittymä toteutetaan puhtaasti Uuraisten kunnan maankäytöstä syntyviin tarpeisiin. Kustannusarvio (12/2025) näiden osalta on 1 288 406,00 €. Summa ei sisällä työmaa- ja tilajätehtäviä tai lunastuskustannuksia.

Uuraisten kunta on osallistunut nykyisen Hirvaskylän liittymän toteuttamiskustannuksiin vuonna 2011 ja tätä maksuosuutta voidaan ramppien osalta hyvittää kustannusjaossa huomioiden poistot. Hyvitys toteutuskustannuksista olisi 167 510,00 € vuoden 2025 poistoilla laskettuna.

Elinvoimakeskuksen mukaan Hirvaskylän eritasoliittymä ei ole alun perin sisältynyt ympäristövaikutusten arvioinnin eikä yleissuunnitelman suunnitelmalaajuuteen. Eritasoliittymä on otettu mukaan yleissuunnitelmasta saadun palautteen perusteella nimenomaan, koska se on esimerkiksi alueen yrittäjien ja myös Uuraisten kunnan näkökulmasta alueen maankäytön edellytys. Yleissuunnitelmassa eritasoliittymän merkitys on tunnistettu maankäytön toteutumista ja kehittämistä tukevaksi. *Liittymä on olennainen Hirvaskylälle kaavoitetun maankäytön toteutumisen kannalta...Eritasoliittymän säilyttämistä ja parantamista uuteen tilanteeseen soveltuvaksi pidetään edellytyksenä nykyisen asemakaavan mukaisen maankäytön toteutumiselle.* (Yleissuunnitelmaselostus, 2019).

Elinvoimakeskuksen esityksessä Hirvaskylän eritasoliittymän osalta kustannukset on esitetty jakautuvan pääpiirteissään seuraavasti.

- valtatie 4 alittava risteysilta, kustannukset valtiolle
- yhteys eritasoliittymästä rinnakkaistielle, kustannukset valtiolle
- rampit, kustannukset kunnalle, mutta kustannuksissa on huomioitu vähennyksenä se mitä kunta on maksanut nykyisen liittymän parantamisesta.
- ramppien melusuojaus, kustannukset valtiolle

Elinvoimakeskuksen tulokinnon mukaan em. tavalla kustannukset jaettuna, molemmille osapuolille tulee Hirvaskylän eritasoliittymän kustannuksista maksettavaa ja kustannusjako on valtiolle noin 60 % ja kunnalle noin 40 %.

Kustannusjakoneuvottelu kunnan ja Elinvoimakeskuksen välillä järjestettiin 18.2.2026. Neuvottelussa ei saavutettu yhteisymmärrystä, ja neuvottelussa sovittiin, että kunta tekee vastaesityksen kustannusten jaosta.

Valmistelu ja lisätietoja: aluearkkitehti Päivi Muhonen, p. 044 459 8434, kunnanjohtaja Juha Valkama, p. 040 552 5703 ja talous- ja kehitysjohtaja Miika Lähdeniemi 040 768 4779.

Kunnanjohtajan ehdotus:

Uuraisten kunnanhallitus esittää seuraavan vastaesityksen koskien moottoritieramppien rakentamisen kustannusjakoa valtatie 4 parantamishankkeessa välillä Vehniä-Äänekoski.

Lähtökohdat

Valtatie 4:n parantaminen moottoritieksi on valtakunnallisesti merkittävä liikennehanke, jonka ensisijaisena tavoitteena on parantaa pitkämatkaisen ja raskaan liikenteen toimivuutta, liikenneturvallisuutta ja sujuvuutta. Hankkeen mukaiset rampit ja eritasoliittymät palvelevat ensisijaisesti valtakunnallista liikennettä. Samalla Uuraisten kunnan tavoitteena on varmistaa hankkeen yhteydessä seudun saavutettavuus, liikenneturvallisuus ja pitkäaikaisen maankäytön mahdollisuudet erityisesti Hirvaskylän ja Hirvaskankaan alueella.

Laki

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä säädetyn lain (503/2005) mukaisesti maantieverkkoa on kehitettävä ja kunnossapidettävä ja siihen on investoitava siten, että edistetään mm. valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista, alueiden kehittämistä, maankäytön suunnittelussa yhdyskuntarakenteelle ja ympäristölle asetettavien tavoitteiden toteuttamista sekä alue- ja yhdyskuntarakenteen taloudellisuutta.

Kaavoitus

Hirvaskylän alueella on voimassa Hirvaskankaan osayleiskaava (voimaantulo 2.8.2006) sekä Hirvaskankaan asemakaava (voimaantulo 28.1.2013) ja Mursketien asemakaava (voimaantulo 20.12.2016). Hirvaskankaan osayleiskaavassa on Hirvaskylän alueelle osoitettu laajat työpaikka-alueet (TP-1). Laajempi yritystoimintojen alue on alkanut muodostua alueelle kaavoituksen myötä jo 20 vuotta sitten. Yleiskaavaa on tarkennettu asemakaavoituksen myötä ja alueella on asemakaavoitettua yritysalueita noin 14 ha. Hirvaskylän alueella on vireillä Hirvaskylän asemakaava, jossa on tavoitteena muuttaa Vanha Hirvasentien asemakaavan mukainen katualue vastaamaan vt4 Vehniä-Äänekoski tiesuunnitelman mukaista rinnakkaistien aluetta sekä tutkia uusien yritystonttien sijoittumista Uuraisten kunnan maalla. Jotta ramppien kustannuksia voitaisiin jyvittää niistä hyötyville yksityisille maanomistajille, tulisi asemakaavasta tulla merkittävää hyötyä ko. maanomistajalle (AKL 91a §). Merkittävän hyödyn kynnyks on esim. 500km² lisää rakennusoikeutta nykytilanteeseen verrattuna. Tällaista hyötyä ei yrityksille (esim. Karlog Oy, Kotix Oy) asemakaavan myötä ole tulossa. Tämän vuoksi yksityisiä maanomistajia ei voida velvoittaa osallistumaan yhdyskuntarakentamisesta, kuten rampista, aiheutuviin kustannuksiin.

Pölykankaantie

Tällä hetkellä Hirvaskylän rampin kautta lähtee yksityisteitä, länsisuuntaan Pölykankaantie ja itään Hirvaslenkki (Hirvaskyläntie, Hirvaskuja). Vaikka Pölykankaantie on hallinnolliselta luokaltaan yksityistie, yhdistää se kaksi kyläkeskusta, Hirvaskylän ja Kangashäkin. Pölykankaantie vastaa valtion ylläpitämiä yhdysteitä, jotka yhdistävät pienempiä kyliä ja alueita ylempiin tieverkkoihin.

Mattila-Pölykankaantie on 8,9 km pitkä läpikulkutie kantatie 627 ja vt 4 välillä. Tie on kokoomatie, johon liittyy 11 kpl osoiteteitä ja saman verran metsätieliittymiä. Tietä käytäviä vakituisia asuinkiinteistöjä 99 kpl ja vapaa-ajan kiinteistöjä 41 kpl. Tien vaikutuspiirissä on metsätalousmaata 3000 ha. Pölykankaantien liikenteestä arviolta puolet kulkee Hirvaskylän rampin kautta.

Hirvaskylän rampin kautta kulkeva yhdensuuntaisen liikenteen määrä; puutavaraliikenne 110 rekkaa / vuosi (+puunkorjuu- ja ajokoneiden kuljetukset) sekä henkilöautoliikenne 130 ajoneuvoa / vrk. Mattila-Pölykankaantielle ohjautuu myös Vanha Hirvasentien henkilöautoliikenne 40 asuinkiinteistöltä sekä Lahdentien liikenne 30 asuinkiinteistöltä sekä puutavaraliikennettä 110 rekkaa / vuosi.

Vt4 ramppien välit

Moottoritiellä Jyväskylän Kirristä Laukaan Vehniälle on tällä hetkellä rampeja kuusi, ja niiden väli on 2,2–4,2 km. Hirvaskankaalta Mämmelle on neljä ramppia ja niiden väli on 2,6–5,9 km. Mikäli Hirvaskylän ramppia ei toteuteta, on Vehniä ja Hirvaskankaan ramppien väli 9,5 km. Mikäli Hirvaskylän ramppi toteutetaan, on väli Vehniältä Hirvaskylään 6,7 km ja Hirvaskylästä 2,8 km.

Uuraisten kunnan esitys

Uuraisten kunta esittää, että Uuraisten kunta vastaa eritasoliittymän ramppien sekä niiden valaistuksen, liikenteenohjauksen ja pohjanvahvistuksen toteuttamiskustannuksista 50 %:n osuudella, joka on 644 203 € (kustannusarvio 12/2025). Maksuosuudessa huomioidaan Uuraisten kunnan aiemmin Hirvaskylän liittymän parantamiseen liittyvät kaikki maksuosuudet huomioiden poistot. Hyvitys toteutuskustannuksista olisi 246 338 €. Tällöin Uuraisten kunnan maksuosuuden todellinen suuruus olisi 397 865 € (alv 0 %, kustannusarvio v. 2025).

Väyläviraston julkaisussa 6/2019, s. 20 todetaan, että *"käytännössä pienten ja suurten hankkeiden kustannusjaot perustuvat hankekohtaisiin neuvotteluihin."* Tähän perustaen Uuraisten kunta edellyttää, että kustannusjaosta neuvotellaan aidosti, eikä vain sanella Keski-Suomen Elinvoimakeskuksen taholta.

Perustelut

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 15 a §:n mukaan liikennejärjestelmäsuunnittelun tavoitteena on edistää toimivaa, turvallista ja kestäväää liikennejärjestelmää **ottamalla erityisesti huomioon:**

- 1) liikenteen, **maankäytön**, palvelurakenteen ja elinkeinotoiminnan vuorovaikutus ja toimintojen synnyttämä **nykyinen ja tuleva liikennetarve;**
- 2) eri ihmisryhmien liikkumistarpeet ja matkaketjujen toimivuus;
- 3) **elinkeinoelämän kuljetustarpeet** ja kuljetusketjujen toimivuus;
- 4) liikenteen turvallisuus;**
- 5) liikenteen ympäristöhaittojen ennalta ehkäiseminen ja vähentäminen;
- 6) liikennejärjestelmän energiatehokkuus;
- 7) tiedon ja digitalisaation hyödyntämismahdollisuudet;
- 8) yksityiset ja markkinaehtoiset liikkumispalvelut sekä liikenne- ja kuljetuspalvelut;
- 9) julkisten ja julkisesti rahoitettujen liikkumispalvelujen sekä liikenne- ja kuljetuspalvelujen kehittämis- ja rahoitustarpeet; sekä
- 10) liikenneverkkojen ja niiden solmukohtien kehittämistarpeet ja rahoitus.

Uuraisten kunta näkee, että valtion nykyinen kanta, jonka mukaan Hirvaskylän teollisuusalueen synnyttämä raskas liikenne voidaan ohjata rinnakkaistielle, ei ole turvallisuuden ja hyvän liikennejärjestelmäsuunnittelun mukaista. Mikäli Hirvaskylän rampeja ei toteuteta, ei vt 4 Vehniä-Äänekoski tienparannushankkeessa huomioida riittävällä tavalla rinnakkaistien liikenteen turvallisuutta ja Hirvaskylän alueen maankäytön ja elinkeinoelämän liikennetarpeita. Teollisuusalueen liikenteen tulee perustua tehokkuuteen, turvallisuuteen ja häiriöiden minimointiin. Raskaan liikenteen ohjaamista asutuksen sekaan tulee välttää.

Rinnakkaistielle on ennustetilanteessa 2050 arvioitu kokonaisliikennemääräksi Hirvaskylästä pohjoiseen 490 ajoneuvoa ja etelään 390 ajoneuvoa. Raskaan liikenteen osuudeksi on arvioitu 40 ajoneuvoa / vrk. Uuraisten kunta pitää arviota alimitoitettuna, sillä tekemämme selvityksen perusteella liikennemäärä on jo tällä hetkellä raskaan liikenteen osalta ainakin osalla rinnakkaistietä 75–80 ajoneuvoa / vrk.

HUOM. Taulukko sisältää yhdensuuntaiset matkat												
raskas liikenne	Karlog Oy	Alva Oy (Jyväskylä)	Metsähallitus (Suomen valtio)	MetsäGroup	Keitele Forest	Kotix Oy	Mittakori Oy	Solidmill Oy	Pölykankaan yksityistie	Lahdentie	YHTEENSÄ	Edestakaiset matkat KVL
1. ajoneuvoa/vrk	24	3,1	3,45	3,45	1,25	0,3	2,1	0,3	0,3	0,3	38,5	77,1
2. ajoneuvoja viikossa	121	15,5	17	17	6,25	1,9	15	2	2,1	2,1	199,8	399,7
3. ajoneuvoja kuukaudessa	485	62	69	69	25	8	64,3	8,6	9,2	9,2	800,2	1618,4
4. ajoneuvoja vuodessa	5840	745	826	825	300	97,3	782,1	104,3	110	110	9739,8	19479,5

Uuraisten kunta katsoo, että Hirvaskylän eritasoliittymä on osa valtakunnallista TEN-T-pääväylää. Liittymä palvelee elinkeinoelämää, huoltovarmuutta ja liikenneturvallisuutta. **Hirvaskylän yritysalue on toteutunut pääosin alueen yleiskaavoituksen myötä** (v. 2006 alkaen). Uuraisten kunta on osallistunut Hirvaskylän maantieliittymän parantamiskustannuksiin v. 2011, mikä on mahdollistanut alueen yritystoiminnan kehittymisen. Nykyistä liittymää parannettaessa ei ole tullut ilmi, että kunta vastaisi liittymän parantamisesta myös jatkossa.

Alueidenkäyttölain (132/1999) 42 § (Yleiskaavan oikeusvaikutukset muuhun suunniteltuun ja viranomaistoimintaan) 2. momentin mukaisesti ”*Viranomaisten on suunnitellunsa alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista.*” Uuraisten kunnan näkemyksen mukaan, mikäli Hirvaskylän rampeja ei toteuteta, vaikeuttaa valtio merkittävästi Hirvaskankaan yleiskaavan toteutumista alueelle erityisesti yritysalueen osalta.

Hirvaskylän teollisuusalueella toimii useita yrityksiä, joiden sijoittumiseen on vaikuttanut olennaisesti hyvät kulkuyhteydet valtatielle. Alueella toimii useiden metsä- ja kuljetusyhtiöiden, kuten Karlog Oy, Alva Oy, Metsähallitus, MetsäGroup ja Keitele Group, puuvarastointialueet. Lisäksi alueella toimii rakennusliike Kotix Oy, joka valmistaa rakennuksia kotiinkuljetuksella. Kotixin kuljetukset ovat myös erikoiskuljetuksia. Hirvaskylän liittymä on myös Solidmill Oy:n ja Mittakori Oy:n käytössä. Hirvaskankaan yritystoiminnan liikenteen lisäksi nykyistä Hirvaskylän ramppia käyttää valtatie itäpuolella oleva asutus (Urainen, Laukaa), sekä valtatie länsipuolella Pölykankaan, Lahdentien ja Vanha Hirvasentien asutus sekä alueen laaja metsätalouden puukuljetus.

Hirvaskylän rampit hyödyttävät myös valtion teiden liikennettä, erityisesti onnettomuustilanteissa. On myös ilmeistä, että rampit hyödyttävät Laukaan kunnan ja Äänekosken kaupungin maankäyttöä, vaikka ramppi rakennetaan Uuraisten kunnan alueelle. Hyödyt ovat siis seudullisia ja valtakunnallisia – eivät vain kunnallisia. Mikäli Hirvaskylän ramppia ei toteuteta, tulee **Vehniän ja Hirvaskankaan ramppien väliksi lähes 10 km**. Se on merkittävä kunnan elinvoimaan ja Hirvaskylän alueen saavutettavuuteen vaikuttava asia. Pitkä liittymäväli sotii alueellisen saavutettavuuden tavoitteita vastaan ja heikentää kuljetusten logistista sujuvuutta ja kilpailukykyä.

Moottoritierampit ovat olennainen osa väylähanketta, jonka kustannusvastuu tulee ensisijaisesti olla valtiolla. Rahoitusvastuun määrittely ei saa perustua siihen, onko yksittäinen kunta kykenevä maksamaan vai ei. Hirvaskylän eritasoliittymien rakentaminen ei johdu suoraan kunnan maankäytöstä vaan valtion käynnistämästä moottoritiehankkeesta. Oikeuskäytännössä ja hallinnon periaatteissa korostuu aiheuttamisperiaate: nykyisen liittymän parantamiseen ryhdytään valtion tiehankkeen vuoksi, minkä vuoksi myös valtion tulee osallistua ramppien kustannuksiin.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Toimenpiteet: Ote: Keski-Suomen elinvoimakeskus